

AKATALPA

Nisan 2020 - Sayı 244

Aylık Şiir ve Eleştiri Dergisi

ISSN 1305 - 7685

Mehmet Mümtaz TUZCU

Yusuf ALPER

ŞİİRLER

KORDON'DA KAHVALTI

İlk, Sarı'ya saptınız, sonra yeşerdi yaprak
Köpürtülmüş arpayla uzarken uzun bardak
Piizin peykesinde asla baş eğmediniz

Dediniz kem utana! Put'a çanak tutana
Hiç taviz vermediniz

Evet evet dün sabah gene sahildeydiniz
Sürsefa'nın sürmeli bordasına değdiniz
Esrik bir haldeydiniz, kendinizden çok emin
Katot anot pangano, aş serpmesi aş sülfür
Saf bir hava dolandı, şavk saçıldı pikniğe

3 çaydan üçer yudum, 44 detay çektiniz
Kuş beynini kuşluğun buğfas'tan uçurdunuz
Kurdunuz çakalınız sıfır beden Dürdane
Çarpı çekti kürdana, sığırlar sığ denize
Papyası züfür papel 7000 enstantane
Köpürtülmüş arpayla çatlarken koca bardak
Ham yeşilden kim şaşacak Punta'da kalpak tutana
Ört yüzünü, savaş aç, yüz verme Komutan'a

YAŞ DOLU YAŞLANIŞIN

Yaş yüklü yaşlanışın yırla sürülen yaylası
Aylası kendinden menkul bir köhne yırcı yaylısı
9 ölçüm, 5 baksı... 40 çorun maskarası
En karası kanatsız dördüz albız kalfası
Elinde kafatası Hamle Et' i oynuyor
Oldvic kalaslarında nonoş aslara inat
Hamle Et ki tahtın bu taht değildir

OYALAN

Yazıyor musun diyor, masanın öte ucundan
Benden oldukça uzakta bana oldukça yakın
Herkesi oldukça uzak herkese oldukça yakın
Ya da öyle sanıyorum-hepsi yanılısama-

Bu çağda şaşırarak mı-değil elbet-
Olsa olsa şaşırılmaya şaşırılır ancak
Bir mide bulantısı bütün çağ; koşmak
Baş ağrısı, baş dönmesi, bunalmak

Sen kim at oynatmak kim
Geçen geçen yüzyıldasın unutma
Bir sevgilinin elini tutmak
Bir çiçek bir böcek, mendil sallamak

Oyun mu oynuyor bu çağ
İnsan ki her gün yanılısama peşinde
Oyun olsa ne yazar diyeceğim
Belki, ama diyemiyorum bu çağ...

Kalbi kırık süt çocuğuydum bir zaman
Kalbim kırık, süt çocuğu değilim
Karanlıklar içinde iğne arar gibi
Aradım bir eli omzuma dokunan

Vuran geçti, biraz da sen oyalan

Gülçin Yağmur Akbulut, Serkan Akça, Necati Albayrak, Hüseyin Alemdar, Yusuf Alper, Gökhan Arslan, Naci Bahtiyar, Şener Beyter, Taha İhsan Çetin, Sertaç Çıralı, Furkan Çirkin, Önder Çolakoğlu, Ramis Dara, Ejder Demir, Ahmet Şerif Doğan, Oresay Özgür Doğan, Bülent Elitok, Barış Erdoğan, Osman Serhat Erkekli, Mustafa Eroğlu, Nurkan Gökdemir, Volkan Hacıoğlu, Süleyman Berç Hacil, Nihan Işıker, Elif İbşiroğlu, Zeynep Karaca, Mustafa Ergin Kılıç, Nevzat Konşer, Fahrettin Koyuncu, Dilek Kurt, Nurgül Özlü, Ozan Öztepe, Hüseyin Peker, Mehmet Rayman, Figen Şentürk, Esat Şenyuva, Umut Temür, Gültekin Tezcan, Mehmet Mümtaz Tuzcu, Hakan Unutmaz, Ümit Yıldırım, İsmail Güney Yılmaz.

TÜRKÇENİN YASEMİNLERİ

(Gerçek yasemin birincisi.
Yasemin deyince anlaşılması gereken.)

YASEMİN (*Jasminum officinale*) (Oleaceae)

En yenimsin en eskim
En gerçeğim hakikim
Çiçeği şarkımızın
Kim sevmez ki seni kim

YABAN YASEMİNİ - BORUK (*Jasminum fruticans*) (Oleaceae)

Eminim yeminimsin
Yaban yaseminimsin
Vız gelir karanlıklar
Sen servi siminimsin

KIŞ YASEMİNİ (*Jasminum nudiflorum*) (Oleaceae)

Uzakta iki bahar
Dolu, yağmur, tipi, kar
Durmaz Kış yasemini
Kalplerde ateş yakar

GECE YASEMİNİ (*Cestrum nocturnum*) (Solanaceae)

Gün batarken ortam mis
Havada koku nefis
Gece yaseminimdir
Aşkımır halis muhlis

YILDIZ YASEMİNİ (*Trachelospermum jasminoides*) (Apocynaceae)

Bu zarafet bu alım
Bu albeni bu çalım
Yıldız yaseminiyle
Bulutlara uçalım

MAVİ YASEMİN (*Plumbago auriculata, P. capensis*) (Plumbaginaceae)

Boyna fotoğraf çektir
Ara hangi gerçektir
Sezer Mavi Yasemin
Asıl olan çiçektir

Bu altı bitkiden Türkiye florasında doğal halde yetişeni sadece yaban yasemini - boruk (borumuk, kapina, katırtırnağı, katırkuyluğu).

Gerçek yasemin özellikle Akdeniz kıyılarımız olmak üzere ılıman bölgelerde epey doğallaşmış halde bulunur.

Bu altı çiçekten gerçek yasemin, gece yasemini, , yıldız yasemini güzel kokar, hele de gece yasemini... Diğer üçüysse kokmaz.

SOYUNDUM KIŞA GİRDİM

bir bıçak vardı ötemde boylu boyunca çelikten
dönüp baktım, bakamadım kan damlalarına
bir soğukluk, bir kıvılcım karakış uzunluğunda
bıçakla cinayet arasında, bir gölge kelepçeli
içi dikensiz çalılık, dışı kahr köpüğü
çıkıp geldi denizsiz bir kıyıya

nerde sıcak şiirler, o eski günahsız türküler
ağıt yakan diller bükümlü, şeytani
hepsi zehir zıkkım boşlukta, pazarlıkta
kısalsa gençliğe nağme, uzasa derin azap
batmadıkça nasıl farkına varılır
tendeki kıymığın varlığı

suya eğiliyorum, su yüzüstü, su narsist
suçlu sudan keçesini kurtarmış kaçıyor
bir ürperti, katmerli korku ortada ölü
maskelerin sığınağına katlanamıyorum
bir güvercin ağzını gökyüzü sanıp
çize çize kanatıyorum

gözlerim mahremiyet kuyusu inmeye gör
suçludan söz etmiyorum çok oldu gideli
sanma ki sırça köşkte, kuşkusunu mavi
ört perdeleri kuşlar dadansın yokluğunda
pençesinde posta güvercinleri canhıraş
korkunun arka yüzü

düşecek, bir iz düşecek kanlı yere
suçlu tedirgin, alıp götürcekler hücrelerine
bir bıçak sırtı göğsünde, soğuk dokunuşlu
sürdükçe sürececek ruhsuzluk, uğursuzluk
aylardan mart, matem haftası sanki
soyundum kışa girdim

Serkan AKÇA

ÖLÜRKEN

Bir bakışına takıldı bir kadının
Toplamak isterken kendini
Tuttu gözlerini topladı kadının
(sonsuz etti)

"Bilmek bir dudukuşu tavrıdır" dedi
Düşünülmemiş bir sözdü üstüne
Sonra neden başkasına bunu dedi
(onu düşündü)

Yeni adlarla duymuştu kendisini
Çoğu güzeldi unutmaya üstelik
Hatırlasa çağırırdı şimdi kendisini
(çıkmadı sesi)

İşsizdi şimdilerde ama elbet olacaktı
Haber alamazsanız merak etmeyin
Bana demişti ölmekle meşgul olacaktı
(ölürken)

Gökhan ARSLAN

DÜNYA DA BİLMİYOR SENİNLE YAŞIT OLDUĞUNU

kalbimde yirmi altı pare top atışıyla geldim şu dünyaya
gölgesinde kelebeklerin ölümü tartıştığı bir ağaç
defter kenarından taşıp rüzgâra karışan yapraklarla
yakın bildim bana uzaktan mendil sallayan ilkyazları

kuşlardan bile gizlediğin bir adın vardı senin
kar altında kalmış köylerin güneşi gördüğü yaşıydın
henüz kimse inmemişti su kenarına
otları okşamaya boyu yetmiyordu yağmurun
taşların altına saklanmış bir solucanın
sessizce giden güne yetişme telaşındaydın

dönüp baktın mı hiç ardında bıraktığın batık şehirlere
eksiltiğin gökyüzüne, yosun tutmuş gövdeye, boş denize
duydun mu sesini yırtılan kumaşın, kırılan dalın
her sabah hayata yanlışı bir cümle olarak uyanmanın

kalbimde yirmi altı pare top atışıyla gideceğim şu dünyadan
aklımda bana dokunmadan geçen bir bulutun serinliği
tenimde ateşe verilmiş çadırların kokusu kalacak

Volkan HACIOĞLU

FÜTÜRİST BİR ÇİÇEK

Gökyüzünde yeşim rengi bir güneş
Kırkikinci yağmurları olgunlaşan düşler.
Kim hatırlar şimdi o günü
Kendini bilmez zamanın
Kendini bilmez dünyadaki faslını.

Rutubet kokan duvarlarda denizin gelgitleri
Grekoromen takvimdeki kehanet
İskambil destesinden el sallayan maça kızı
Renkler biraz Şarlo biraz unutmabeni
Harflerini hep birbirine karıştırdığım adının
Eski bir daktilo şeridinde kalmış izi.

Antika saatlerde vakit Jül Vern akşamı
Nasıl geçtiğini düşünüyorum kapının önünden
Uğultularla açılan boşluğun çağrışımına
Balkonunda kırık heykeller olmalı yalnızlıktan
Sonra her şey biraz daha yakın ve uzak
Sonra her şey sesindeki yankı kadar derin.

Ahşap masanın üzerinde fütürist bir çiçek
Otel odası sessizliği aynaların bozgun tiyatrosu
Zacharius Usta'nın kayıp mektubu imzasız
Sayfalarında uykusuzluğu ayazma karanlığının
Ve birkaç rüya kitabı görünmeyen rüzgârla
Saçlarını deniz fenerinde yakan sirenlerin.

Fahrettin KOYUNCU

DEVAMSIZLIK HAKKI

Hayal derslerine girmezdik
Kendi hayallerimiz vardı

Esat ŞENYUVA

SES VE SİS

belki çingirak sevinciydi çocukluğumun
anısı başka bir dağın eteğinden duyulan
son yaz çekilirken söğüt gölgelerinden
sonradan öğrenilecek eksiksiz mutluluk
yaşlanmış senelerin ağzından duyulacaktı
gurbetin kucağında isteğini yinelerken tin

bir uzun yokuş yorgunluğudur belki
saatlere ayarlı iç çekişlerde duyulan
üzerinde bakışların sabitlendiği boşlukta
belki savurgan ömrün açıklığıdır
çocukluğun meşin torbasındaki azık kokusu
eski bir yazın sislerinden koparak gelen

Nurgül ÖZLÜ

SU SÖYLEDİ

her gece karalama defterine heceleri
yazmaya alışkındım sil baştan beni oku
yüzümü seyrederken evcil sürüngenler
ağlatan rüyalardan uyanıp gülmem ne tuhaf
uzakta çok uzaklarda süt kokan evler

bekledim dile gelmiyor ölmeden eşyalar
konuşabilmek en içten hakkımdı
açtım suyu ben söyledim su boşa baktı
su söyledi ben kafa tasıma aktım

ayrılınca yollar bir yarım aklıma düşünce
yuvarlandı çekinik rengi gözlerim
çukurlarına uymuyor takamadım yerlerine
nefesini sevmiyordum gecelerin
sanki ağırlığın bağlanmış kollarıma
bilinç üstü çabalarım

okunmuş kemer bağıydı boynumda
ölüm çiziyordu nüfus kağıdına yaşam pergeli
sıcak bir gülün suyuna yatırdım dilimi
gömülmeye uzanır düğmelerime aç eller
kim temiz kalır kötülük kuyusunda
oturmuş içime belleğim kalkmıyor yerinden

AYLARDAN NİSAN: ÜÇ CEMRE SEKİZ RENK, ŞİİRDEN İNSAN!

Hüseyin ALEMDAR

Kabul, mevsim geçişidir hayat. Kardelenler toprağı delmeden önce sular birikir havada, toprakta ve tende. Sulardan önce hava ve toprak ısınır; toprağın teri ve teni olduğunu sadece şairler bilir, uzamın şiirsel hava boşluğu değil de metafizik doluluk olduğunu da. Sahi, nefesim şiir olmasa nasıl duyar ve anlarım ki havayı, toprağı, teri, teni. Yirmili yaşlarımdan beridir ki şiir sayesinde havaya çizerim dünyamı, yaşama sevincimi. Aylardan yine mart işte: Şiir benim havaya çizdiğim, uzamda gördüğüm, göğe ördüğüm: Üç cemre, sekiz renk! Şiir ki kalbin ve uzamın bilinmesinden göğe yükselen varlık merdiveni. Hiçlik basamakları. Aylardan nisan işte!

Başlarda, T. S. Eliot'un "*Nisan, ayların en zalimi*"dir sözüne inanır, nisan hariç her aya saklanırdım. Gövercin değil de alçaktan uçan güneşti gençliğim! Yirmili yaşlarım fena halde Nâzım Hikmet, A. Kadir ve Attilâ İlhan, otuzlu yaşlarım birdenbire kendine kırılan h'ıçbir şeysizlik imgesi Yannis Ritsos ve René Char'dı. Sonrası Stéphane Mallarmé, Paul Éluard ve İlhan Berk... Ah! "*Ben ölümü eskittim, geliyorum!*"* dediğimde aylardan nisan değil de şubat üstelik. Şubatta ve kalbimin kışında Diyarbakir, Kırşehir ve Ankara gibi suçlu ve ezik, Lice, Çiçekdağı ve Haymana kadar kadar mağrur, *serhoş ve kalbi güzeldim* kendime. *Şubatta Saklambaç* bir Zafer Ekin Karabay'ın "içimin abisi" sözünü kış yaz hep içimde sakladım. O gitti gideli şubat ve eylül dâhil hiçbir aya saklanamam! Ah! Hem yakın hem uzağım aşka, kedere ve ölüme: "*Diyecektim ki hazırım/vazgeçtim birden/yüzümün hayata yakışmadı doğru, ölsem de yakışmayacak!*"**

1

Şubatta büyük ölmek gibi tüm yarım kalmış şiirler/im işte orda, defterlerimde, kalbim de! Türküler yaktıkça, blues tadında yeni şiirlere kanat çırtıkça paslı hançer dünyanın kalbine saplanmak hüznün buketi yalnızca şairlere ödül. Oktay Rifat gitti gideli *Koca Bir Yaz*'ı derin kesik yaşadığımdan olacak; içim hem köz hem kül. İçi ve yaraları hem köz hem kül olan Yaradan'ı ve yâri bir yana neyi unutulabilir ki! Ah! *Hep Unuttur Uzaktaki* plağı hiç kimse anlamadı beni zaten! Hakkârî ve Bingöl dahil her şehirle helâlleştin de yumru ağrı/ana'kara hiçbir şiire hiçbir şehre yetmedim. Oktay Rifat gittiği gün, günlere nisan aylara şiir demiştim hüseyini makamında. Nergis rengi bir vakti susmuşum odamda oturup; akşam yeni başlamıştı ve ellerim birer durgunluk deniziydi. Oysaki aylardan nisanı ve en iyi ben biliyordum ellerin özgürlüğünü; aşkı, kadını ve özgürlükleri Oktay Rifat'tan öğrenmişim. O gitti gideli nisana "unutma ayı" dediğim vakitlerim de oldu; aylardan nisan, kemik unudur insan dediğim yerlerim ise büsbütün kan!

Oktay Rifat ki, o gitti gideli İstanbul'u yeni görmüş ikinci gençliğim zarif ve fötr şapkalı, hayatın aşk ve asansör korkusu nedense! Elbette biliyorum, gittiğimiz yoldan gelen ne kadar yalnızlık var hepimizin. Varsın gençliğim artık benim olmasın, kalan ömrümde bir gençliğim daha olursa, onu sırf Oktay Rifat ve Perçemli Sokak şiirleri tadında yaşamak isterim: Nasılsa, "*bir kül bırakarak geçti mevsimlerim!*"*** Cennet-cehennem arası ne kadar gençlik yalanı ve yâdi var şiir sayesinde hepsi benim.

2

İyi ki de dağlara yaslanıp şiire tutundum. Dağlar ki boğum boğum ağrısıdır insanın; ömrümü anlarken aslında şiiri de anladım. Küçük Ağrı'dan büyük Ağrı'ya,

Muş kuzeyinden Muşgüneyi Dağları'na, Allahüekber Dağları'ndan Canik-ül Allah'a; Kürtçeden Çerkezceye, Kurmanciden Lazcaya, Azericeden Ermeniceye ana dilleriyle susup aynı dili konuşmalı dağlar. Dağları ve ve içimdeki Ferhad'ı anladığımdandır belki dağlarımdan biri oldu bana Hüseyindağı. Dağlar ki, höyük altında gömülü şehirlerimizdir, düşümüzdür, binlerce yıldır yaşamakta olan aşklarımızdır. Şirin gibi sarp, Leylâ gibi engin, Aslı gibi dik; gibi Ferhad, gibi Mecnûn, gibi Kerem... Gibi ve ile edatı ve edası iyi ki de Türkiye atlası içim ve ömrüm. Aylardan nisan ve kemik unudur insan dedim de tutunamayan şair kimliğinde hep kaybeden olsam da bun ve bulanık aşk hâlimi hep sevdim; her zaman memnun kaldım yarım tümcelerim olmasından, mağrur ve dağınık ağıllarımdan. İyi ki de vefa ve incelik vakti dükkânında şiir ve sinema tadında Orhon Murat Arıburnu'nu tanıdım. Vefa vakti bir şiiri sustuğumda kırıkımda bir kekemeydim. Zarıflığı, nezaketi, gizli jönlüğü, insan olmayı biraz da ondan öğrendim. İçime bakmayı, nankörlere bile ayna tutmayı ondan öğrendim: "*Nankörler/Son sevgililer!*"**** Sahi, aylardan nisan ve kemik unu insan! Ey gitmişler, ey nisyan insanları, orda mısınız!?

İçimi bir şiire, Yeşilçam aksanlı bir film setine götürür gibiyim Orhon Murat Arıburnu gitti gideli. İçimin ve ömrümün hebâ oluşu sanma ki sadece aşktan; arzu ve istekler oldukça, *Arzu* dahil her kadın, ömrümün düşük kare nişan ve nikâh kavşağı. Kabul, nisan unutma ayı ve zalim de biraz: Arzu ederseniz yerlerimizi değiştirilelim! Nasılsa değil Nâzım Hikmet, Orhon Murat Arıburnu da dönmez bir daha!

3

Saymak ve sayılar üzer ya Hüseyinim, Sabahattin Kudret Aksal'ız Okul Dışı'lı olmanın, sayılarda boğulmanın hüznü hiçbir şeye benzemez. Nisyan ayı nisan izin versin ve *hâtıra* hüznü bir yaza daha vur kendini ve kana; günler kırlangıç fırtınasına dönüşür derken koca bir yıl daha biter, tamı tamına on yedi yıl daha olur... Ne us'lu ve sakın şiirler geri gelir ne Sabahattin Kudret Aksal. Ah, Münire Hanım da gitmişse ne *Batık Kent*'tir hayat ne ikili hayatta sonsuzluk rengine kaybolmak yaşamaklar. Sahi, Sabahattin Kudret Aksal gideli her yer ve herkes biraz *Biri Var*, biraz *Sevda Demi*, biraz *Bulut*; çokça *Yalnızlık Hâli*, Ey okur, nisyan ve nifakla nişanlı ey şiirsever şehirlisi! Unutma ki hiç kimse dağları ve şehirleri iç içe anlamada Sabahattin Kudret Aksal kadar şiirin şehirlisi olmadı. Kahvelerde, şiir localarında hiçbir şairin masası onun kadar us'lu ve şenlikli olmadı. Şurda, eski İstanbul kahvesi masalardan birine otursa sanki vefalı ne kadar arkadaşı var hemen masasında: Sabahattin Kudret Aksal'ın masası şiiri gibi en mağrur duruşlu nezih masa daima. O masa ve masadakiler ki hepsi ona arkadaşta yaşadığında. Nisan, ne kadar unutulmuşlar ve zalimlikler ayı olsa da Sabahattin Kudret Aksal'ın oturup "*Kahvede Şenlik Var!*" dediği İstanbul görgülü her masa o gitti gideli mavi ve kocaman. Varsın istediği kadar aylar nisan olsun; şiir ve hatıralar yaşadıkça insan bile unutulmayan!

Sabahattin Bey duymasın, içimin üzüldüğünü; aman hiçbir şeyi duymasın: "*Orda üşürüz, ola ki utanırız da/O çıplaklığımızdan, sanki doğmamışız!*"***** Doğmak ve ölmek; hem unutmak hem utanmak biraz, Sabahattin Kudret Aksal gitti gideli!

4

Ozan ÖZTEPE

Dedin/dedim duydum: “Tanrı bile harflerden yapılmadır ve her girdap su tadında kıvrıla kıvrıla çürür” Hüseyin, pardon içimin Hüseyindağı! Şehirsiz ve şiirsiz yaşlarım da olsa büyüdüm, aşk ve yalnızlıklar edindim, dâüssıla çektim, işkenceler gördüm ve işte öldüm; şiir sayesinde tamamen! Mezar taşıma hangi söz düşülür, neler söylenir; ne umurumda. Herkes bir gürlütüdür ya, nâçizâne şu iki dizeyle anılmak isterim: “Bir gün kavuşacak toprağım da yok/Sonsuz boşluğa dökülüyor kanımın şelalesi!”-- Kan ve gül, “gülü sevmek için niye menekşeden nefret etmeli!”yim de demiş olabilirim. Ne de olsa şiir ve devrimdi ömrümün üçte ikisi şiir tadında kan ve gül!

5

Az çok ben de bilirim poetika ve sevda denen bilimi. Öyle ya, insan çok şey öğrenir ustalarından, yaşlılarından ve akranı olan hayattan. Benzer bir hayattı/r ne de olsa yaşanan; bazen alın ile şakak arasında beliren küçük sevinçler toplamıdır hayat, bazen gecenin tenhaliğine düşen beyaz leke. Yirmili yaşlarımız bağıdır anlamaz, otuzlu yaşlarımız anlar anlatamaz, kırklı yaşlarımızza anlayıp da anlatamamanın yasıdır; insan git gide azalır ellisinden sonra. Kalırsa kalabilirse şiir sayesinde kalır biraz da. İyi ki de aylardan nisan ve nisyan! Oktay Rifat dedim, Orhon Murat Arıburnu dedim, Sabahattin Kudret Aksal dedim, en çok da şiir dedim. Eksik ve eski geceler ve yarım ve yalağuz şiirler ki nisan ayında nisyanım biraz da. Ah! Kalbine sokulup, elinden tutsak da günler de geceler de bitip tükenmekte işte. Şimdi içime Hüseyindağı'nı delen sesimle seslensem de nafîle: “Siz ne zaman gittiniz allahaşkına yani ne zaman!”-- Sahi, aylardan değil nisan nisyanın cıvası da olsa şiir hatrına Oktay Rifat da, Orhon Murat Arıburnu da, Sabahattin Kudret Aksal da işte orda! Yarım ve unutulmuş şiirler kadar diri ve canlı üçü de. Varsın nisan ayı kemik unundan yapılma nisyan olsun; değil mi ki unutmaldan yapılma kalp şehri insan! Kalp hatırlamanın incelikler şehriyse, ölüm necedir kalp kitabında: İşte şiirin ve unutuşun teniyle kuruladım gölgesini sözlerin, şiirlerin; ne kadar gençliğim var şiirle yaşıt. Nisyan rengi gülüşler geliştirdim gülüşlerden, bundan böyle artık üzgün, üzölmüş olmayacağım, kırgın da; değil mi ki öptüm onardım ayların en zalimi, kendimi. Her unutuşa, her nisyanı artık Devrek de görmüş kalp şehri diyeceğim artık. Ben de şiire saklanmış o şehir ve ordaki nisyanım biraz da!

Sahi, Devrek kalp şehrine kaç kilometre mesafede, unutuşun şiiri kaç rakım, kalbin şiirden yapılma başşehir kaç köy kaç nahiyel!? Nisan ayı hep mi isyan?

6

Yarın günlerden şubat değil, 14 Şubat değil, şubatın 13'ü hiç değil. Kinim ve kırgınlığım ne aylara ne yıllara. Günlerin hatırına yıllar geçtikçe şiir daha bir yara içimde. Şaka değilse yarın günlerden 1 Nisan; ağaçlardan ve kuşlardan da vefalı arkadaşlarım var deyip, şiir ve yaşamak tesellisi göğe yapışıp kalsam. Nisan da nisyan da bahar nasılsa!

7

Yarın yeni ve yarım kalmış şiirlere yelken açma yaşı: İçim her nisan yeni ve yarım kalmış şiirler yaşı, yası. Şiir ve nisan ki aşk ve ölüm aksanlı ikili acz taşıım!

*) İlhan Berk

***) Adnan Satıcı

*****) Oktay Rifat

******) Orhon Murat Arıburnu

******) Sabahattin Kudret Aksal

MEMLEKETİMDEN İSYAN MANZARALARI - LXVI

HUZURSUZLUK PEŞREVİ

Deniz suyuna yudum ellerimi
Ellerim kuru kuyu; en derin

Yusuf'u kuyudan çıkaran Mevla
Yarar geceyi, yetişir can için

Yüreğime uyku koydum da geldim
Yaşım senin ölüm bildiğın

Gecenin ardına düşen güneş
Lehimi yelkovanın, akrebin

Tek döndü atı, eğersiz üzenisiz
Davulla zılgıtlı Aşk'a gidenin

Köroğlunun kıratı, Genç Osman'ın arabı
Sazına müebbet ozanın, dengbejin

Körpe kavağım yangın elinde
Harfi değişmez kaderin

Ama hemen ama geç
Kavı yiter alevin

Mehmet RAYMAN

SOFYA

senin adını ben koydum
soframızın kara zeytini
gözyaşlarından öptüğüm kız
kendir belığın saçları çok uzundu
yaz yağmuru gülüşlerine sığındım
dağ yollarına vurdum kendimi

içi boş çardakların
gölgesi bile serin geliyor
yaz sığırcıkları büyük neşe
bir iki mısır püskülü yazımız
içimiz dışımız tütün kokusu
çiğdemliden trene binmiş sofya

şemsiyem geniş
üstüme geliyor herkesin yağmuru
dügürçük çorbası yapmış anam
mayıs yeşili soğuk evlerin içi
davarın emişme zamanı
üstünde bulunsun yün hırka

ıslana dursun ağaçlar
güllü basmaları giyin gel yanıma
sözün ilmeğine geçer eline yaktığın kına
yağmur akşamları gramofon şarkıları
üstümüze silkelenmiş dalların yağmuru
hepsi benim başıma geldi sofya

YENİ YILA İLK UĞRAYAN KİTAPLAR

Hüseyin PEKER

Hakkı Avan'ın *İlhan Berk'in Manisa Yılları* adlı (Edebi şeyler yayını, 2019) ilginç çalışması, şairin ailesi ve çocukluğundan, Manisa Yangını ve öğrencilik yıllarına, yazma tutkusu ve Berk soyadını alma sürecine, ilk şiir kitabı ve Manisa üzerine değinilerinden söz ediyor. Kitabı derleyen Hakkı Avan; 1949 yılında Aksaray ilinde doğdu, sonrası mezun olduğu Basın Yayın yüksek Okulu'nun ardından *Demokrat İzmir* gazetesinde kısa bir süre çalıştı. Manisa'da başladığı memuriyet döneminden emekliliğe kadar Manisa'da yaşadı. Manisa Tarzı'ndan, İlhan Berk'e kadar yöresel araştırmalarda yerini aldı. Şiir dosyalarını el yazısıyla kitaplaştırmasıyla çoğaltmasıyla tanınıyor aramızda. İlhan Berk'i tanınmasıyla da bu çalışmasını belgelemeye dönüştürmesi bir arada yürüyor.

Kitabın önsözünü yazan Ahmet Güntan, İlhan Berk'in *'Cumhuriyet'in ilk günleri gibiydi yüzün'* ile *'Üç kez seni seviyorum dizesiyle uyandım'* dizelerini, H. Avan'a ait bu çalışmayı okuduktan sonra daha iyi anladığını yazarak, kısa öz cümlelerle İ. Berk'i irdelemiş. *Papirüs* dergisinde 1981'de çıkan bir söyleşisinde Berk'in, *'Aslında tek bir çizginin şiirini yazmak isterdim'* dediğini, bunu yapamadığını söylüyor Güntan, çünkü Berk yaşamadan çok etkilenmiş, neler yaşarsa kitabına koymayı düşünmüş sürekli. Ece Ayhan bir yazısında, İkinci Yeni şairlerini tek tek anar, İ. Berk'in adını anmaz ve *'Bukalemun'dan ise söz etmeyeceğim'* der, bu bukalemun İ. Berk'tir. 80 yıldan fazla süren ömrü genç şair olarak uzayıp gider. Şiirde uçbeyi olarak yaşadığını, büyük şair sıfatına kendisinin inanmadığını, ama sonuçta bugün ona toplu olarak baktığımızda, kapsayıcılığıyla büyük bir şair olduğunu söylüyor Güntan. İlginc saptamalar bunlar.

'Şairlerin hayatlarını niye merak ediyoruz?' diyor ve ekliyor Güntan: yazarların esas biyografisi yapıtlardır. İlhan Berk'in gerçekte fukaralıktan kurtulmak için yazarlığı seçtiği savını ileri sürüyor. Unutmadığı yoksulluğu, sırttaki o üşümesi belki bu kitap gibi İ. Berk'i anlamının ön kılavuzları.

Yusuf Atılgan, Nihal Yeğinobalı, Yakup Kadri, hep Manisa'yı hatırlatan yazarlar. *Anayurt Oteli*'nin ilk cümlesinde gecikmeli Ankara treninin, Manisa istasyonuna indiğini anlatır Atılgan. İstasyon, otelin yakınındadır. İ. Berk de yoksul ve uzun süren ilköğreniminden sonra Atatürk'le karşılaşmış, ağabeyiyle istasyon civarında dondurma satmıştır. İlk şiir kitabı *Güneşi Yakanların Selami* Manisa halkevinde yayımlanmıştır.

İlhan Berk'i özleyenler için bulunmaz bir kaynak, Hakkı Avan'ın *İlhan Berk'in Manisa Yılları* kitabı.

Mehmet Tektemur'un *Hiçbirkimse N/ gibi* adlı son kitabı (Öteki yayını, 2019) daha önce 6 şiir kitabı olan bir vergi müfettişi'nin özel kitabı gibi göründü bana. Her ne kadar giriş hatırlatmasında, Murathan Mungan, k. İskender, Haydar Ergülen, Mehmet Yaşın, Enis Batur, Özdemir İnce, Cevat Çapan benzeri tüm ustaların duyarlılığından ve katkılarından söz edilse de, şiirler bu saydığı şairlerin çizgisine teğet geçmiyor, kendi özel inşasından kurulmuş, iç dünyasında kendi özel görüşlerden örülmüş bir anlatım ve düşünce sistemiyle ortaya çıkmış şiirler.

'insan bazen neden sevdiğini bilmeden de seviyor olsun/ ne mahsuru var'

(Beklenti/siz) adımı verdiği bu şiir, belki de kitabın en kısa şiiri.. Burada bile etkili olan şey; Tektemur'u şiir yazmaya iten nedenlerin başında aşkı didikleşmesinin gelmesi. Her yakada bu sevi/tutku/dokunma üçgeninin pervazında tasarlıyor şiir kuramını. (*erkensin daha*) (*hazırlıksız yakalandım uzaktan*

sevmeye) vb. sevmenin yarattığı bir düş dünyasının uçurumları. Daha doğrusu şiirlerin çıkış ve bitiş noktasının arası sevmeye durakları, ve buna dair düşünme nöbetleri. (*beklerim, enkazıma sorarsın belki, orda kimse var mı, yok/um derim*) Sevi'ye ait gelgitler. Şiiri tüm bunlara karşın farklı çıkıntılarda arama hali. Bildiğimiz girdaplarla ilgili değil şair. Bir cam parçasının parıldayan yüzeyinde aşağı doğru süzülen bir su damlası üzerinden konuşuyor. Ötesi yok. Dünyayı farklı yerden algılıyor ve o dünyaya okuru çekmeye uğraşılıyor. Tüm bu nedenlerle M. Tektemur şiirini biraz da gizemli bulduğumu ekleyeceğim.

*'ben zil/zurna yalnızdım/ mı yine
filistin askısında aşk çekişmekten kan gölü göz çukurlarım'*

1950 Şarkışla/Sivas doğumlu, Âşık Veysel'in yan komşusu olduğu mahalleden sesini duyduğumuz **Selami Şimşek**, yeni çıkan üçüncü şiir kitabı *Gökyüzü Açık Kalsın*'da büyüleyici bir yalınlığı deniyor bir kere. Her olaya düşünce süzgecinden bakıyor; daha doğrusu batmadan yorumlamayı seçiyor dünya üstünü. *'Aldığım nefese ve gökyüzüne teşekkür ederim'* dediği kitabın giriş notunda, sonsuzluğa açılmaktan söz ediyor. Tüm bu olan biteni, ufak tefek söze batmayan deyişlerle çiziktiriyor. Söz'ü aşmayan bir şiir anlayışı egemen S. Şimşek'te.

'kemiklerin süt olma hali, bulut kovalardan taş atma serüvenleri, tipiye esir düşülen yaşam gezintileri, köpeklerin havlamasının umut olma durumu ve bütün bunların arasında yolup attığı kasımpatları'

Selami Şimşek'in tek şiirinden seçtiğim bu ilginç şiir benzetileri, onun yeryüzü üstünde öbelenmiş ve açık havadan fikir almış bir not alma sürecinden geçirdiğini hissettirdi, şiirde bize.

Şairin şiirde düşünceyi var etme hali, belli belirsiz, gürültü koparmayan bir süzgeçten koparılmış, otlarla rüzgârlarla biçimlenmiş bir bozkır evrenin toz koparan bir akşam üstü yeli gibi. Dokunaklı ve doğayla taçlandırılmış şiire de yük bindiren bir şiirin evren kucaklaşması.

Tagor'dan, Neruda'dan, Nietzsche ve Hamlet'ten söz edecek kadar geniş kapsamlı bir bakış. Sanatın gözbebeğine selam duruşuna geçiyor. İlkesi başta sevgi olan, maden emekçilerinden helyum anılarına uzanmış bir yelpazede toplanmış şiir bereketiyle oluşturulmuş, yılın dikkate değer yapıtlarından olan *Gökyüzü Açık Kalsın* Selami Şimşek'in dil marifetiyle karşımızda:

*'Ayak sesinden tanır dostlarını
Bir dokunsan rahatlarırsın
Alır üstünden yükünü
Dili merhemdir yarasına
Adının verildiği ot, huzur insana'*

'Payıma Düşeni Yaşıyorum' adını verdiği Boy yayınlarcına ve kendi desteği ile çıkarttığı **Hüseyin Çomak**'ın şiir kitabı da çok değişik şekilde oluşturulmuş bir yapıt. Denizli Çal'ın Develler mahallesinde 1979'da doğan ve Denizli'de güvenlik görevlisi olarak çalışan şiir severimiz, içten dizeler ve yalın yaşanmış duygulardan taşıyor şiirlerini. Orhan Veli ve Sunay Akın gibi şairlerden yola çıktığını söylese de, içten içe köy yaşantısından kurtulamadığı ve izler yaşatmaya çalıştığı söylenebilir. Okuyucunun yüreklerine konmasını istediği, kuşlar, böcekler adına konuştuğu şiirler şairin. Hep çocuk kaldığını söylediği bir şiir dünyası.

*'Aldanmayın siz
Yüzümdeki güneş yamklarına
Aslında ben
Sarı sonbahardan kalma
Bir çınar ağacıyım
Yapraklarımı
Kendi içine döken'*

Taha İhsan ÇETİN

HAİKÜ

Ölürken nisan
gibi ölmeli insan
Yazı görmeden

Umut TEMÜR

BAŞ DÖNMESİ

Yamuk bakışı
Baygın gözleriyle birleşirdi
Hâlâ bu seyir
Baş dönmemdir

Şener BEYTER

ÖLÜMCEK

Örümcek, unutuyor ayaklarıyla
Ah, sessizliği ne güzel örüyor!
Her gün çekilince yalnızlık,
Gözlerinin kıyısına,
Örümcek, elleriyle ölümü kuruyor.

Kelebeğin hafifliği
Takılınca ağına
Ölüm, gözlerinde...
kOrkunç kOrkunç büyüyor!!!

Ejder DEMİR

CEKETİN PARASI

I
kapının önünde tabut
tabutun içinde oğul
tabutun başında devlet
“şehitler ölmez vatan bölünmez!”
“tekbir!”
“tek bir oğlum vardı” dedi baba
“ceketimi satıp okuttum ben onu”
“üzülme” dedi vali
“devletimiz güçlüdür
öderiz ceketin parasını”
donda baba
dalda rüzgâr
yolda tipi
sobada köz dondu

II
ceketini satıp oğlunu okutan babalar
paslı kapıların ardında çok üşüyor

Ruanda Kırsalı kitabının genç şairi, **Süleyman Berç Hacı**, 1991 İstanbul doğumlu, Uşak ve Fırat'ta Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü'nü 2 kez okumuş, TV kanallarında kurguculuk yapıp, kısa filmler yapmış, biraz günümüze dair bir şiir sever.

2016'da çıkardığı şiir kitabında düz, yalın yazmasına karşın, içinde gençliğe dair gizli dönen hesaplar var: *'Bana daha gençsin diyorlar / Her geçen gün / Yaşlanıyoruz diyorum'* Arada aynı şeyleri tekrar yaşamak canını sıkıyor dediğine bakılırsa, dünyada yaşadığı şeyden aldığı tadı tek kez almak istiyor. Façam bozuk diyor bir de. Fazla mesailerden çıktı. Sıkıntısı hep genç dilinden. Yaşlanmayı beceremiyor esasen. Genetik olarak nakavt olan birinin ıssız okullarda gürleyen tarafı. Şiirlerinin bir hiçlikten oluştuğunu söylüyor apaçık. Bence düzgün bir iç dünyası var Berç'in. Ama bir ABD filminde Rock veya Rap yaparak bir yol filmi içerisinde gezinen genç oyuncudan farksız. Şiirin gerektirdiği geleneksel lirizmden uzak bir şiire yanaşıyor, demir atıyor. Avuçlarının uğur getirdiğini deyiveren bir açık sözlü. Şiirin dehlizlerinde görmek isterim onu. O zengin dünyasını yol filminden koparmak dahil olmak üzere. Ben bu dünyada bütün çılgınlıkları yapmayı vadeden Berç'in, kısık sesli de olsa şiire sıkı yanaşmasıyla daha görünür olacağı inancımı tekrarlıyorum.

Volkan Hacıoğlu'nun 2019 Artshop yayını *Unutulmuş Aryalar* kitabı insanı geçmişlere götürdü. Babası bir dönemin şiirde önemli ismi Muammer Hacıoğlu'dan aldığı yazımsal kalıtı devralmanın coşkusu içerisinde hareket dolu bir genç 1977'de doğmasına karşın, İktisat okumaktan başka Newyork eyalet üniversitesinde doktora yapıp, İktisat Doktoru unvanı ile koşturduğu yıllar. Şiirle ilgili uluslararası ödüller. Çıkardığı kitaplar ve ötesinde İstanbul şiir festivali kapsamında düzenleme kurulunda görev almalar. Faal ve çok yönlü bir kimlik V. Hacıoğlu. Çalışkan, üretken.

Unutulmuş Aryalar kitabında senfonik bir şiire çalışır gibi. Dopdolu dağarcığının yarattığı esin çıkışları onu senfonik tınılara, prelüdlere ulaştırıyor. Şiirde müzik kalıpları kadar Anayurt otelinden, Titanik, Keats, Rimbaud, Brüksel'de Belçika Devrimi vb. sahneler uçuşuyor. Kitaba sığın bu çok renklilik biraz da V. Hacıoğlu'nun aktif dünyasının ses vermeleri arasında. V. Hacıoğlu ses vermek istiyor dünyaya. Çılgılık bırakmak ister gibi, babasına benziyor bu konuda. S. Dali'den Laleli'ye geçiş yapan bir engin dünya koşuya başlıyor önünde, hangisinden söz edeceğini bile karıştırıyor bazen. Dünya onun belleğine dar geliyor. Hep köpürmek, taşmaktan yana. Onu bir yönüyle Erkut Tokman'a benzetiyorum. Tokman her şeyi deneysel çizgide araştırıp kıvamını buluyor. V. Hacıoğlu anlatımda modernlik araştırması yapar gibi görünse de, imge tutanağı sınırlı. Olayların arasında koşmayı biçimsel yoğunmalara yeğ tutuyor. Bu yüzden Tokman'a önerdiğim deney kısıtlamaları yanında V. Hacıoğlu'na şiire kısırdığı kelimeler ve imgeler arasında daha modern gezintiler denemesini önereceğim.

*'Sonbahar akşamı koltuğunuzun altında
Edip Cansever'in bir şiir kitabıyla
Samatya sokaklarında hiç yürüdüünüz mü?
Ben yürüdüm. bisikletim çalınmıştı
Işıkları sönmüş bir evden kaçmıştım
On yedi yaşındaydım ciddiyydim
Oysa on yedi yaşında ciddi olunmaz diyordu Rimbaud
Faust'u çıldırtan çanlar çalarken her köşe başında
Zangoçlarla kafatasından şarap içtim'*

Yukarıda aldığım Hacıoğlu dizelerinden şunu anlıyoruz: Anlatımcı şiire yakın yerlerde gezmeyi seviyor. Narrative bir eda ile Batı şiirine yakın, açık sözlü fakat dünyası dolu bir köşeden sesleniyor. Bilgi aktarmak, düşünce çarpıştırmak istiyor. Bu şiirin engin dil dolambaçlarına uğratılarak, zengin deneylerle daha kalıcı şekle dönüşüp ortaya döküleceğine inancım tam.

PALYAÇOLARIN AĞLADIĞI MESELİDİR /Melankolik Kahkaha Üzerine/

Hakan UNUTMAZ

Gülümsemek sıkıcıymış gibi gözükse de samimidir. Kahkahaysa çetrefil. Bu çetrefilin melankolik olanını düşününce elimdeki kitabı okuma gereği duydum. İçindeki şiirlerin çoğunu daha önce biliyor olsam da kıstasından yola çıktım: Şiir, tek seferde okunmaz.

Nilgün Emre, asıl adıyla Emre Şahin, şiir üzerine çalışan hatta çalışmaktan öte didinen bir arkadaşımız. Daha önce şiirlerini çeşitli dergilerde gördük Emre'nin. "Melankolik Kahkaha" ise bu şiirlerin toplandığı bir ilk yapıt olma özelliğini taşıyor. İlk kitapları değerlendirirken işin ehli olarak gördüğüm ustaların (Asım Bezirci, Hüseyin Cöntürk vb.) açılardan yola çıkmak istiyorum. Bu yüzden kitabı içerik (konular, tipler, doğallık, düşünceler), biçim (şiir anlayışı, görsel öğeler) ve anlam yönünden ele alacağım.

İÇERİK

Konu

Fragmanlar, Melankolya ve Oranj adlı bölümlerden oluşan kitaba şiir konularından baktığımız zaman karşımızda geniş bir yelpaze kuyruk açıyor. Ancak bu genişliği dört konu üzerinden tasdiklemek yanlış olur. Zira kitapta herhangi bir toplumcu deyiş göremiyoruz. Daha çok telmihler üzerinden (yakın coğrafyadaki her dinin mitleri bu telmihlerde ağır basıyor) gidilerek bireye yönelmiş dizeler var. Hemen hemen tüm şiirlerde bu bireyi görüyoruz. Zaten kitabın da "Nilgün Emre'ye" ithaf edilmiş olması, hususun ipucunu bize baştan veriyor.

Tipler

Melankolik Kahkaha'da iki ayrı tip göze çarpıyor: Tanrısalığın zayıf noktalarına yenilmeye başlayan dinsel kahramanlar ve yenilgi yerini doldurmaya çalışarak tanrılığa uzanan sıradan "ben"ler. İlk tipime aşağıdaki dizelerden örnekler çıkarabilirim:

"*bir eril tanrının çoğul/intiharı: sonsuz manik depresif*" (Üzüncü Kedi),

"*3. Tanrıça Skamandros çayı sularında yıkandı ve şöyle dedi:/Ey Skamandros kızlığım senin olsun.*" (Fragmanlar),

"*Üç kez Tanrının adıyla:/Black, black, black...*" (Black),
"*Ben ölümüm dedi tanrı/kutsal topraklarda Havva'nın rahmiyim*" (Yedinci Mühür)

İkinci tipe de aşağıdaki dizelerden örnekler çıkarabilirim:
"*Etindeki yıkıntıyım ben diyordum/Allah'ın avlusunda*" (Avlu),

"*Allah'ın içinde 'özgürkalmışbeyinler'*" (Tuhaf Bir Erkek Konuşmaları),

"*İblisle sevişen kadın/Kara ölümün tırpanı, şehvetle bir ölüyü soyuyor*" (Yedinci Mühür, Ölümle Satranç Oynamak)

Görüldüğü üzere Emre'nin aktardığı tipler, rutinde karşılaşacağımız tiplerden değil. Şair; doğanın, doğadan da beşerin içine girerek düşsel tipleri okura sunmak istemiş olabilir.

Doğallık ve Gerçek

Konu ve tiplerden yola çıkarsak kitabın gerçek örüntülerle ters düştüğünü rahatlıkla söyleyebilirim. Ancak bazı şiirlerde (Postmodern Rüya, Anksiyete 101) gündelik hayatın içine sokulabilecek öğeler mevcuttur. İçindekiler diziminde yerini yadırgamış olduğum Postmodern Rüya şiirinde geçen "Daha sonra bir otel/SPA benzeri bir yere giriyoruz" bölümü ve Anksiyete 101 şiirinin sağlık raporu kısmı, özellikle 2000 sonrası birkaç kolla oluşturulmak istenen şiirden izler taşıyor. İkinci Yeni'nin söyleyişini yavaş yavaş moderne aktarmaya çalışan bu anlayışta yer alabilecek şiirler bunlar. Nilgün Emre, bilerek ve isteyerek mi bu potaya girdi, bilemiyorum.

Düşünceler

Emre, gerçeküstü ilerlemeye çalışan bir şair. Sanal sistemin bu kadar gelişmiş olduğu çağda gerçeküstü imgeyi mitolojiyle harmanlamak zor değildir. Şairin, realizmi geçmişle harmanlamasının daha oturaklı olacağını düşünüyorum.

BIÇİM

Şiir Anlayışı

Nilgün Emre'nin şiir anlayışını herhangi bir kalıba oturtmak zordur. Garip'ten kopmuş Melih Cevdet Anday okur gibi hissederken bir anda karşımızda İlhan Berk, Lâle Müldür, Ahmet Güntan ya da küçük İskender sesi belirebiliyor. Ece Ayhan, küçük İskender, Altay Öktem gibi şairlerin sonraki kuşak etki alanlarını anlayabiliyorum ancak bahsettiğim diğer isimlerin tarzlarına keskin geçiş, şairi bir yere sığdırmayı zorlaştırıyor. Buradan Emre'nin okuma ve anlayış yelpazesinin çok renkli olduğu sonucunu çıkarıyorum.

Görsel Öğeler

Kitabı ilk okuyuşumda gözüme çarpan şey biçimsel olarak bir İlhan Berk etkisidir. Dünya Yıkıntıları, Fragmanlar, Black, Aşağı Mısır, Tuhaf Bir Erkek Konuşmaları, Yedinci Mühür, Yükümüzü Boşalttık Kan Nehirlerinden Geçtik şiirlerinin biçimsel özelliği bu düşüncemde etkili olmuştur. Ayrıca kitaptaki merdivenleştirme dizeler ve söz kırılmaları da bolca mevcut. Emre, ısrardan biraz uzaklaştığı takdirde bu öğeleri serpiştirseydi küçük rahatsızlıklarım görmezden gelinebilirdi.

ANLAM ve SONUÇ

Melankolik Kahkaha, her okurun kolaylıkla anlayıp sindirebileceği bir kitap değil. Ancak bu sindirememelik kitabın değerini düşünmek yerine yükseltmiş. Çünkü ince zekâyâ dayanan birçok dizeyi başka başka okumalar yaparak çıkarabiliyorsunuz. Bu yüzden bir "ilk" kitaba göre başarılı sayabileceğim bir kitabı okudum ve zaman zaman kitaplığımdan çıkarıp ondan farklı tatlar alabileceğimi düşünüyorum. Mesela Yedinci Mühür adlı şiirdeki mensurluk, tek seferde beni doyumuyor. Bu yüzden Nilgün Emre'nin okuru yormayan ama zevkle düşündüren yeni eserlerini ihtiyaçla bekliyorum.

(Nilgün Emre, *Melankolik Kahkaha*, Klaros Yayınları, Ankara, 2019, 46 s.)

Mustafa Ergin KILIÇ

KALP TUTULMASI

yaz neşesi bir sofanın
kışa kurutulmuş

kaşık çatal sesi
bir sofranın

bir evin kanaviçesi
bir evin en içi
bir bahçenin tek vişnesi

omzun yalnızlığını örten
saç teli

karanlık sokak direğinin
tek kuşu

bir sevincin
dünyadaki kötülüğü yutuşu

uyuşan yanının çözülüşü
bir dirseğin

gömlekten kaç kat daha çok
acıya katlanmış insanın
her şeyi bir anda unutuşu

başını alıp bir krater gölüne
karakter olmaya çıkmış kar kuşu

kör kalbini ilk kez görüşü!
insanın
gecede kapkara görünüşü!

yıllardır kamunun arasında kalmış
gül kurusu ömrünün
camus'nün mutlu ölüm kitabı arasında
yeniden tomurcuklanması

portakalın en turuncusu
durmadan tipiten insana karşı
gömleğin en oduncusu

narın kızılı güneşin en kızgını
elmanın ele almanın en kırmızısı
hayatın ayazması
annemin gün görmemiş yazması
annemin hiç gül görmemiş

idil biret'in suna kan'ın harika çocukluğu
bir fazıl say konçertosu

büyük babasının daha bir büyümesi
dedesinin devrek bastonunun cilası
ne karadenizi ne egesi ne marmarası
anneannesinin masmavi gözlerinin
türkiye'ye ikinci bir iç deniz olması

Necati ALBAYRAK

BİR KARA KEDİ

gökkuşağının
altında sıırsıklam
bir kara kedi

ay ışığına
dip boyam gelmiş diyor
bir kara kedi

kim bağladıysa
kuyruğuna rüzgârı
bir kara kedi

karlara nokta
olmak için koşuyor
bir kara kedi

Figen ŞENTÜRK

GÜL NÖBETİ

Dikme beni gül nöbetlerine
Bilirim uykusu ağırdır ölenlerin
Gitmediyse bu hayattan
Ve düştüyse keder denen aşk denizine...

Dikme beni gül nöbetlerine
Yolu uzundur yalınayak gidenlerin
Üstü başı aşk
Tasında yıkanır acıların dökünür ömürlerce

Dikme beni gül nöbetlerine
Açılır da açılır yediveren yaralarım
Dikiş tutmaz acı üstüne
Görmediysem bin yıldan fazla
Ölümler yağar gözlerinden gözlerime

Dik beni ipek gömleğinin yakasındaki
O kederli çıplak yaraya
Sökülmesin bir daha
İnsan olan yanlarımız...

aşkın kürtçesi rusçası
yunancası arapçası
sevincin alacası
kalbin halacası

ne ay ne güneş ne dünya
kalp tutulması

kalp tutunması
gövdeye

'BU YAĞMUR' 'KİMLİKSİZ BİR ŞİİR' MİDİR?

Ümit YILDIRIM

Şiire Doğru

Turgut Uyar, Necip Fazıl'ın "Bu Yağmur" adlı şiiri üzerine, "geleneksel şiir beğenisinin birçok ögesini yeni bir anlatım ve yeni birtakım olanaklarla içinde taşımaktadır" der ve bunun bir 'bilinmezden yakınma' şiiri olduğunu söyler ve ekler: "nerden bakarsanız, kişiliksiz, kimliksiz bir öd ağacı".¹ Bu saptamayı da Necip Fazıl'ın şiirinin hep kaçak olmasına, yorumlamaya elverişli olmayışına (kapalılık) dayandırır. İlerleyen sayfada Turgut Uyar, bir şiirden söz açtığını unutarak şairine yönelir. Bu yazı, söz konusu şiire yeniden bakış denemesidir.

"Bu Yağmur" şiirinde, şiir öznesinin çisil çisil yağan yağmurdan yakınışı duyumsanır ama okura, görünenin arkasındaki görünmeyen gizliden gizliye sezdirilir: zamanın maddeyi tüketiş, kaderin ağlarını örüşü, pişmanlık duygusu, insanı yerinden yurdundan eden köklü değişim... istediğiniz kadar uzatabilirsiniz bu listeyi. Şiir, zaten özü gereği bir şeyi anlatma işi değil, ancak sezdirme işidir. Okur, onu kendi bilgisine, bakış açısına, birikimine göre yorumlar. Belki de Ahmet Haşim'in "Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar"da belirttiği gibi öz şiirde 'bir anlam' aramak boşuna bir uğraştır; o, bir gölge gibi ele geçirilmez olandır.² Bu anlayışa göre okuduğumuz bir şiirin ne anlattığından çok, bizde neler uyandırdığı önemlidir.

Bir Çocukluk Anısı

Sevdiğimiz, önem ve değer verdiğimiz bir kişiyi yitirmek ya da ondan uzak düşmek; bir beklentimizin gerçekleşmemesi sonucu yaşadığımız düş kırıklığı; bireysel, toplumsal gereksinimlerimizi karşılamakta çaktığımız güçlükler ve yetersizliklerin depresyona neden olduğu bilinir. İster gerçek olsun, isterse sembolik ya da fantastik bu yitimler, duygu durumumuzda 'üzüntü, keder, hüznün' gibi sözcüklerle betimlemeye çalıştığımız çökkünlüğe neden olur.

Nevrotik depresyona neden olan etkenlerden en önemlisi değer verilen bir şeyin veya birinin kaybıdır (emosyonel stress). Bu, zayıf bünyeli kişilerde görülen bir depresyon hâli olarak tanımlanır.³ Necip Fazıl, yetmiş sekiz yaşındayken kaleme aldığı yarım kalan Kafa Kağıdı adlı otobiyografik romanında, "Selma'nın gelin telleri yerine, ihtiyar ağabeyine soluk bir şal..."⁴ diyerek kız kardeşinin ölümünden dolayı yaşadığı o eskimeyen acısını dile getirir:

"Gece başlarken, alnımı teneffüshanenin pencere camına dayamış ağlıyorum... Rıza Tevfik'in "Selma sen de unut" şiirini okuyor ve kız kardeşimi düşünerek ağlıyorum.

Yatakta, yemekhanede, yastığımı bükerek ve lokmalarımı yutmaya çalışarak ağlıyorum."⁵

Onun bu ıstırabının asıl nedeni, bir çocukluk anısında gizlidir: İki küçük kardeş oyun oynamaktadır. Kız kardeş (Selma), ağabeyinin (Necip) elindeki yarısı ısırılmış elmayı ister, ancak küçük ağabey, bu isteği kabul etmez, oyununa devam eder. O gün, kız kardeş ateşli bir hastalıkla yatağa düşer ve çok geçmeden ölür. Kız kardeşinin bu ani ölümü, Necip Fazıl'da pişmanlık duygusunun yol açtığı bir vicdan azabına dönüşür. Ona göre bu ölüm olayının asıl nedeni, kız kardeşinin istediği elmayı ona vermeyişin

yarattığı üzüntüdür. "Koruyucum" dediği büyükbabasının ve kendisine ancak "cici anne" diye seslenilmesine izin veren babaannesi Zafer hanımefendinin ölümleri de onun küçük dünyasını derinden sarsar.

Bir Haber

Necip Fazıl, bankadaki görevi nedeniyle "ancak birkaç ay katlanabildim" dediği Trabzon'a gider, orada bir otelde kalır. Dinmemecesine yağan yağmur nedeniyle içine kasvet çöker, birkaç gün hasta yatar. Penceresinin dibindeki kuzey rüzgârında çırpınan ağaç dallarını ıstırap dolu ellere benzeten şair, böyle bir günde Ahmet Haşim'in ölüm haberini alır. Bu acı haber, ona vicdan sızısıyla birlikte gelir ve kendi ifadesine göre onu âdeta günlerce bıçaklar (post-travmatik stres bozukluğu). Cebine birtakım sinir ilaçları, kafasına da hipokondriak düşünceler yerleştirir. "Acaba kalp hastası mı oluyorum?" yoksa "tetanos muyum?" şikâyetleriyle bir hekime gider.⁶ Vehim kumkuması şair 15 gün gözlem altına alınır.

İçinde bulunduğu gurbet ve hastalık durumunun beslediği bu vicdan azabında onun Ahmet Haşim'le ilgili bir anısı saklıdır: Birkaç yıl önce Güzel Sanatlar Akademisi balosunda akademi müdürü Namık İsmail'e karşısındaki Peyami Safa ve Necip Fazıl'ı gösteren sanat tarihi hocası Ahmet Haşim: "Bunların ne işi var burada?" diyerek çıkarır. Peyami Safa, bu sert sözlerle karşı koyar. Ahmet Haşim, en galiz tarafından Peyami Safa'ya söver. Bu durum karşısında sessiz kalmayı kendine yediremeyen Necip Fazıl, Ahmet Haşim'e sağlı sollu iki tokat atmış ve balo birbirine girmiştir. Öte yandan Peyami Safa ile Ahmet Haşim çok geçmeden barışmış, bir şey olmamış gibi yine dostluklarına devam etmişlerdir. Bu durumu gören Necip Fazıl, Haşim'le yaşadığı tatsız olaydan dolayı derin pişmanlık duyar. Bu hatıralar içinde şairin tek manzarası, o günlerde dinmemecesine yağan yağmurdur.

Depresyon

Blenliğin kendini amaçlarına ulaşamamış güçsüz, değersiz olarak duyumsaması depresyon nedenidir.⁷ Necip Fazıl, Karadeniz'de kaldığı süre içinde başlayan zihinsel yorgunluğunun yanında bir yıla varan uykusuzluk (insomnia) çeker. "İnsomniakların, günlük hayatlarının kalitesinin düştüğünü ifade eden kişilerden meydana geldiğini, insomnianın belli bir hastalık hâli olmayıp birçok hastalık hâllerinin seyrine eşlik eden önemli bir semptom"⁸ olduğu kabul edilmektedir.

Çatışma

Onun bu iç sıkıntısı, aynı zamanda "şehir adamıyken şehirden kaçma, yalnızlık adamı değilken yalnızlığı arama" karşıtlığından kaynaklanır. O günlerde Trabzon'a Ertuğrul Sadi Tek'in tiyatrosu gelir. Hamlet oyunu sahnelenir. Bu oyunu büyük bir heyecanla izleyip oteline dönen Genç Şair'in dilinde hep aynı nakarat vardır:

-“Horaçio bana bir şey söyle!”

-“Ne söyleyeyim efendimiz?”

Ölüm düşünceleri içinde oteline döner, yazdığı istifa dilekçesinin yanıtını beklemeden İstanbul'a kaçar, arkasında kendi "yağmur"unu da götürerek:

"Pencereme vurmayın, ödüm patlayabilir;

Dokunmayın, vücudum boşluğa kayabilir..."⁹

Şiir ve Hakikat

Heidegger, *Sanat Eserinin Kökeni*'nde "Bir sanat eseri, bir şeyler düşünmez, gösterge başka bir anlama gönderimde bulunmaz, bilakis o kendisine mahsus oluşunda gözlemciyi kendi yanında kalmaya zorlayacak denli kendisini açar" der.¹⁰

DÜĞÜM

...
Saçlarında yazan ne
Beni sana düğümleyen
Hangi ırmağın türküsüdür bu
Seni alıp götürmeyen
...

Gültekin TEZCAN

GÖLGE MESELİ

ben bu aynılığı kendime çizmemiştim
böyle değildim
oturduğum bir dağa ağladım
bir nedene sığındım
zamandı, baktıkça silikleşen
uçurum eskisi gövdeler
zamandı baktıkça tende çığ endişesi
sesimi yitirdim,
ağzımda öldü yaz ve kimseler

yani kış bitmiyor, karanlığa düştüm
insan en çok da kendine benzemiyormuş
bunu bize öğretmediler
öğretmediler, güneşin doğuşuyla incinen yıldızları
beklemenin sakallı yanlarını, uzadı yokuşlar
oysa ben, ceplerime yağmur doldurdurdum
beli tutmayan sokaklar için
adım adım severdim köşe başlarını
ay ışığına başımı yaslayan kaldırımları
âşıkları oysa ben
hiç bize öğretmediler

dirime sıralanan ölü kuşlar mı hayal etmiştim
biçim verilmiş zamanlar
tanıdığım yok, tek celse suretim
bu şekilsiz ellerle şimdi
hangi geceye dileneyim?
yıkıldı dünya diye kendime ördüğüm bu duvar

beş vakit yazdım, inanmadınız
saatler acımadı, sustum, kenara çekildim
saatler acımadı zaten
akrep bilir mi kendi zehrini?
beş vakit yazdım, usanmadım
unuttunuz bu çağın ağırlı rengini

kapatın beni, bu benim sarhoşluğum
ömrüm, acıdan rutubete kesmiş evlerde
mezar niyetine şiirler
söze kalsa yalanım bu doğru düzende
tanrıya kalsa günahmış yorgunluğum

Sezai Karakoç'un "Sultan Ahmet Çeşmesi" ile Behçet Necatigil'in "Dönme Dolap" adlı şiirleri bu tanıtlamaya birer güzel örnektir. Edebiyat, rastlantısal olarak başıboş düşünceler demek değildir. Sanat, tam anlamıyla bir bakıştır. Dünya, karşımızda öylesine duran nesne değildir. Hakikat onda kapalı durur. Sanat yapıtı, nesnede gizli olanı açık edendir. Ne "çeşme" ne "dönme dolap" ne de "yağmur" rastlantısaldır. Onlar taklit değil, birer aydınlanma, Eliot'un belirttiği nesnel bağlantılılık yöntemi ile yapılmış birer buluştur.

Sonuca Doğru

T. S. Eliot, "Bir şiir farklı kişilere farklı anlamlar ifade ettiği gibi, bu anlamlar şairin kastettiğinden çok farklı da olabilirler" dedikten sonra sözü "Okuyucunun şiire getirdiği yorum, yazarın yorumundan farklı, aynı derecede geçerli ve hatta daha iyi de olabilir"¹¹ yargısıyla bağlar. Barthes, "Bir yapıt, farklı insanlara tek anlamı dayattığı için değil, aynı simgesel dili konuşan tek bir insana, farklı zamanlarda farklı anlamlar sunabildiği için 'ebedi'dir. Yapıt önümüze teklifler sunar, takdir ise okurundur,"¹² der. İlhan Berk, "İyi bir şiir, bir şey anlatmaktan çok, sezdirir, duyurur, şiirde anlam budur işte"¹³ diyerek şiirin ne anlattığından çok neler sezdirdiğine önem verir. Esasında şiir, önceden tasarlanmış düşüncelerin biçimlenmesi değil, bir anlık aydınlanmanın sonucu olarak görülmelidir, bunun tersi, kurgusal bir metin olmaktan kurtulamaz. Şiirinde "yağmur" sözcüğünü seçen şair, gerçek ile öteki-gerçek, konu ile öteki-konu arasında gider gelir, çünkü tanımlanamaz bir bölgeden bakmaktadır. Henry Miller, "yazar kendi yazdıklarının yorumu konusunda herhangi bir okurdan daha çok söz sahibi değildir."¹⁴ diyerek şiir sanatının "ne anlattığı" konusunda yazarının da ancak bir yorumcu olabileceğini söyler. Edip Cansever, "Şiirin anlamı, şairin kişiliğine sıkı sıkıya bağlıdır" diyerek şiirin anlamını başıboş bırakmak istemez. Valery'den alıntılıdığı "Şiirlerime ne anlam verilirse anlamları odur. Benim onlardan çıkardığım anlam bana göredir, kimsenin onlara başka anlamlar vermesine engel olmaz," sözünü yine onun sözüyle noktalar: "Gene de şiirin amacı belirli bir şey anlatmaktır."¹⁵ Enis Batur'un, şiiri "şairin öteden gelen bilgiyi / görgüyü dile getirdiği bir araç olarak görmek sakat bir düşüncedir,"¹⁶ saptaması, Turgut Uyar'ın bakış açısını açık biçimde boşa çıkarmaktadır.

¹ Turgut Uyar, *Korkulu Uсталık*, YKY:2016, s.630.

² Ahmet Haşım, *Bir Günün Sonunda Arzu: Bütün Şiirleri*, Hazırlayan: Kemal Bek, Can:2011, s.173-179.

³ Clifford, T. Morgan, *Psikolojiye Giriş*, (İlgili bölümün çevirmenleri: Perin Uçman, Işık Savaşır), Hacettepe Üniversitesi:1993, s.340.

⁴ Necip Fazıl Kısakürek, *Kafa Kâğıdı*, BD:1984, s.83.

⁵ Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s.96-97.

⁶ Necip Fazıl Kısakürek, *Bâbîâli*, BD:1985, s:175,178.

⁷ Atalay Yörükoğlu, *Gençlik Çağı – Ruh Sağlığı ve Ruhsal Sorunlar – Özgür*:1990, s.249.

⁸ Prof. Dr. M. Müfit Uğur, *Medikal Psikoloji*, Sahaflar Kitap Sarayı:1994, s.245.

⁹ Necip Fazıl Kısakürek, *age.*, s.279.

¹⁰ Heidegger, *Sanat Eserinin Kökeni*, (Çev. Fatih Tepebaşı) 1. Baskı, Ekim 2007, s.92.

¹¹ T. S. Eliot, *Edebiyat Üzerine Düşünceler*, (Çev. Sevim Kantarcıoğlu), Paradigma:2007, s.127.

¹² Barthes, *Eleştiri ve Hakikat*,(çev. E. Bildirici, M.I. Durmaz) İletişim:2016, s.45

¹³ İlhan Berk, *Poetika*, YKY:2014, s. 55.

¹⁴ Ali Teoman, *Yazı, Yazgı, Yazmak*, YKY:2019, s.53.

¹⁵ Edip Cansever, *Şiiri Şiirle Ölçmek*, YKY:2017, s.84.

¹⁶ Enis Batur, *Smokinli Berduş*, Edebi Şeyler, 2019, s.35.

Osman Serhat ERKEKLİ

791.

Özgür ve Sevil konuşurlarken Özgür dedi ki: "Birileri yorulsun üzülün de Tanrı indinde adalet senin tarafına biraz evrilsin. Çünkü biz yalnızlığa alıştırdık."

792.

Ne tuhaf, bir ev bir kamyonun arkasına sığıyor. Biz de bir mezara. Herkes göçebe göçmen bu dünyada.

793.

Galatasaray'daki Fransızca hocamız Malinowski (Polonya Yahudisi) arkadaşım Mordo Erginbaş'ı Treblinka Cehennemi adlı kitabı okurken yakalamış; hoş görmüş; gerçek soyadın benim gibi Eskinazi mi diye sormuştu. Ben de Fransızca derslerinde şiir kitapları okuyordum. Bir gün Albert Camus'nün Yabancı'sı mevzuunda nutuk atınca hoca bugüne kadar neredeydin diye sordu.

794.

Sevil Avşar'ın torunu Sevil'in CD çalarıyla oynamış, aletin akli karışmış; 7 yaşında niye oynuyor deyince hatırladım, ben de 10-11 yaşlarında babamın tabancasını en ufak parçasına kadar söküp takar ona av için fişekler hazırlardım.

795.

İnsanlar dolandırılmaya mütemayil.

796.

Trabzon'luların ve biraz da Rize'lilerin ağızlarında çakıl var.

797.

Murat Karacan telefonda Kenan Sarılioğlu ile konuştu. Kendisini, şiirlerini hususiyetle aforizmalarını çok beğenirim. İssiz İnsan Ormanında adlı bir aforizmalar kitabı olacak. Yeniden yayınlanmalı.

798.

Mehmet Taner yaşıyor mu?

799.

Babalar anneler unutulmaz. Tanrı niye unutulur olsun ki.

800.

Zihin algısı öyle bir şey ki sanal bir düş dünyayı ortaklaşa reel konumuna getirmiş olabilir ama ölçüm aletleri var...

801.

Bugün 20 Mart 2020. Korona salgını yüzünden 1 haftadır evlerde gönüllü karantinadayız.

802.

Şöyle bir düşünüyorum da Ordu'dan Gökhan Ayçiçek ve İrfan Yıldız'ı biraz ihmal ettim. İrfan'ın bir şiirini Yeprem'in yıllığında okuyunca fark ettim bunu. Gene ihmal ettiklerim arasında Adana'dan Mustafa Emre, Ortaca'dan Hasan Güneş var. İzmir'den Mehmet Sarsmaz, Sözcükbilim adlı felsefe kitabının genişletilmiş baskısını yayımlayacak. Bu kitap aynı zamanda onun yüksek lisans tezi. Ayrıca bir şiir kitabı hazırlıkları içinde. Edremit'ten Bülent Güldal ile malum olduğu üzere koptuk, sebeplerini hala anlayabilmiş değilim. Ramis

GÜLDE VAR HÜZÜN

*Hayat zamanda iz bırakmaz
bir boşluğa düşersin bir boşluktan**

Hüzünde bir gül daha var
gülde bir hüznün daha

güldeki hüznü övelim güldeki
tükenmişliğini girift kelimelerin

kuşun içinde bir kuş daha var
köpürerek yanan nehrin içinde nehir
ellerinde yaratılmışlığın ilk çizgileri
ve geometrik hafızası içindeki dilencilerin.
Sana söz, eğer çiçeklenirse koynumdaki zehir
oturursa bedenime başkasının kullanılmış ezgileri
şehri tam ortasından terk edeceğim
bir rüyayı üzeceğim tam ortasından.

anneme göre hüznün babamın iç cebinde
geceden kalmış bir fıstık kabuğudur
sessizce çömelir fısıltılı gölgelerin mahalinde
bir buğudur baharları kuş ayaklarında
ezberi şaşmış yağmurlarda bir buğudur
sana söz, bir yolunu bulup gelecek günlerin
dudağında kan, dudağında can, dudağında sır ile
günlerden en tazesini çekip korkakça
bir yellozun damarında dolaşan şehvet gibi
sana söz bir yolunu bulup gelecek günlerin

hüzünde bir sen daha var
gülde bir sen daha
senin içinde ilerlemiş evrede aşk
benim içimde hastalıklı bir bebek

hayat zamanda iz bırakan
sessiz bir inleti demek!

* Attilâ İlhan, *Elde Var Hüzün*'den

Dara bugünlerde bahçesi ile uğraşiyor. Budak 50. Yılımı kutladı. Benim de 50. yılım... Yücel Kayıran'ın hayatında bazı değişiklikler var. Murat Karacan ikiz büyütüyor. Ozan Öztepe ve eşi Derya'nın İzmir yakınlarındaki Zeytinlik Milli Parkı projesi 4.lük ödülünü aldı. İkisinin de bir vakitler sekteye uğramış doktora çalışmaları yeniden devam ediyor. Aykut Nafit Kelebek Olağan Şiir adlı dergiyi çıkarmaya devam ediyor. Geçen orada Hüseyin Alemdar'ın kızı Serap Aslı Araklı için dosya yaptılar. Yeprem Türk biraz kabuğuna çekilmiş gibi, çok derin şiirler yazdığına kaniyim. Ayrıca Türkiye Mesnevisi ve İkinci Atı adlı kitaplarını baskıya hazırlamış durumda. Erkan Kara'nın İn'sana Bak adlı kitabı çok ilgi gördü, şimdi yazılarını hazırlıyor. Ozan, Cengiz Orhan'ın Yıldız Tozu ve Barış Ağır'ın Şarki adlı dergilerini getirecek, bayağı merak ettim. Bu arada Orhan Emre'nin Neda adlı kitabı epey ilgi görmüş...

Ahmet Şerif DOĞAN

YEZİDİN DİLİ

Ağıtlar yanıyor genç kızların sol memelerinde
Kül utançlığın harında,
Kucaklıyor kanayan coğrafyanın ellerinden
Eloi eloi lama sabachthani?

Kumları kızgın yakar rüzgâr vurdukça yüze
Genzi boğar Kızıltepe'nin sıcaklığı
Savaş artığı bir köpeğin kulağında, medeniyetler mezarlığı
Dinler bermudası, şeytan makamı
Elohi elohi lema şevaktani?

Kıyımlar altında yürüdükçe toprak, izler her gittiğin yerde
seni
Fısıltılar; Türkçe, Kürtçe, Aramice, Süryanice, İbranice ve
nice nice
Falcı kadın ve erkekler fincana işler yüzleri, çirkin ve korku
lekeleri
Elohim elohim lama şabaktani?

Dağlara pular karanlık, karaltılar sızır şah damarından
beriyeye
Kaçar "coğrafyanın kaderidir" ciller kan kırmızısı
topraklardan
Huzur mavisi, yeşili, sarısı, pembesi ve her rengisi dünyanın
kalan
"Coğrafyanın kaderin değil" cillerin umut serini sularına
Eli, Eli Lama Sabakhtani?

Tanrım, tanrım beni neden terk ettin?

Furkan ÇİRKİN

MÜLKİYET BİLİNCİ

I.

Hiç sahip olmadığım bir şeyimi yitirdim

:

Her şeyimi

II.

Hiç sahip olmadığım bir şeyimi

:

Her şeyimi

III.

Hiç sahip olmadığımız

:

Her şey

IV.

Hiç sahip olma!

Elif İBŞİROĞLU

SEYİR

Suyun geçmediği sokaklara değdim
Yosun tutmuş kimsecikler vardı
Ağaçları görmeyenler

Birbirimizi anlamaya yoksuk
Şimdileri bilmemeye ne çok
İyi bir şeymiş sözlerin çakışması
Birinin sustuğunu diğeri bağırırken

Tekrara düşüyor, ilk duyduğumdan sonrası
Hem üretmek değil her çabalamak
Onaylı tatil mevsiminde, kestane ayları uzak
Konuştuğumuz kadar yazabilirdim
Söylediğiniz kadar işitebilir

Kendimin en büyüğüydüm
İç yolculuklarım, eskisinden daha resmi
Bahçeler rüzgarsız da yaşayabilir

Akşam çiçeğini sessizlikte buldum
Sığırdıramıyorum köşelere sevmeyi

Naci BAHTİYAR

İTİBARLI KÖLELER

kafesini fetheden kahramanlar
ipekte sınırlar kılıcın keskin dilini
aşar geçerler ufku nazik boynunu
ağız boşluğunda sınırlar şöhretin öptüğü ayağı

itibarlı köleleri ağırlayan saraylar
yalancı bahara gönenir bahçeleri balkonları
bir mevsime daha soyunur güzün memeleri
bulutların karıştığı gürültülü cinayet saatlerinde
kapanırdı sarayların cinnete elverişli gözleri

yıldırımı öptükçe ellerine ediyor toprağın ateşi
suyun kaçtığı bulutlar yangın yeri oluyor
susun çığlığı kesiyor ipek gecenin yolunu
yanıyor her sayfasında kıvılcım tutan sözleri
şehzadenin ölümü çığlık oluyor kozadaki ipeğe
aşk cinayetleri çilleniyor sarayların kuytu gözlerinde

barutla bağlanıyor kanımıza yüzükteki efendilik
günü siyanürle kapatıyor yoksulun penceresi
kokusunu kör sokakta kaybediyor ıhlamurlar
mendeburun büyüttüğü kından çıkma öfkeler
annemizin büyüttüğü dişil ninnisini boğazlıyor
pamuklu ip boynumuzda bırakıyor gecenin halkasını
ağzımızdan sızıyor bardakta kalan intihar payı

bir tarih kapatıyor kendini soyтары bir geçmişe
köle pazarında şöhretin parlak yüzüne eğiliyor gün
cehennem sefilleri baruttan kuruyor tezgâhını
dona çalıyor günün sararmış ölü yaprakları
düşlerimize kaçak gecekondu kuruyor
ücranın biraz da sen olduğunu yazdım tenime
fitili kendinde yanan bedenime konuk oldum
kapadım göğsümdeki boşluğa açılan kapıyı

Dilek KURT

BİR KÜÇÜCÜK KRALDI

Bir küçücük kraldı
çıktım geldim iki dağ arasından
dedim ki yüzüm silinmesin gözlerinden
ahdım vahın olsun ki
varlığının tüm izlerini kırmızı boylarla tekrar tekrar yazdım
içbükey aynalara

ve neden dedin sen
neden bu kadar nefret ediyorsun benden?
ben de anlattım hikâyeni kadim şamanlara fısıltılarla

Fısıltılarda...

Nurkan GÖKDEMİR

GİZCE AĞAN BULUT

Gizce ağan buluttu suskun soylu aykırı
yeryüz kıyımlarına yaş dökken esri bağı

Zulüm ateşlerinden masum canları alıp
akça pamuğuna sarıp uçuran yağız kayrı

Uzca yeğni sabrıyla dirim deren umutla
inanç yüklü şafakta varan düş yıldızlara

Gizce ağan buluttu suskun soylu aykırı
yeryüz kıyımlarına yaş dökken esri bağı

Süleyman Berç HACİL

EKMEK PEŞİNDE

Dünyayı öğrendim
Dünyayı bilmek acı
Vlog çekecek kadar renkli bir
hayatım olmadı

Dökülen kara sulardı ayaklarımdan
Havaların o çabuk karardığı zamanlarda
Dinlenmek istedim
Sonra yine ekme peşinde
Ne istiyorlarsa yaptım
Ele verdim kendimi
Ve yine yakalandım

Bozulan önce gözlerimdi
Başımda hafif bir ağrı
Görünen yine aynı
İşgal edeceğim kendimi
Kandırıldığım iş yerinde
Tüm ruhumla şehit düşüm

Gülçin Yağmur AKBULUT

ŞAİRİN İÇ SESİ

Ah içine doğduğum kent
gökyüzünün kardeşi
yalnızlığın külliyeler toplamı
uzun yollar düşlüyorum
sen çıkıyorsun karşıma Fırat

Ey göklere avuç açan
ne diyor iç sesin dinle
kimselerin bilmediği huşu içinde bir rüya bu
aşkın sesiyle başladı
aşkın düşüyle bitecek
sokma ömrüne halden anlamazı

Hayatın ipliği kırılıyor şimdi
üzerime bol geliyor
şiiirden diktiğim elbiseler
ne zaman çıkageldi sonbahar
neden böylesine içli
canımı yakan hoyrat türküler

Kayaların rüzgârıyla
er geç bulur yatağını sular
solar elbet hüznün rengi
unutma sakın ey şair
menevişli avluları

Zeynep KARACA

ÖLÜ DOĞMAK

Yaşamak bizi kandırıyor
Sonsuz bir ülküden geri kalmış gülüşlerimiz
Oyalanıp duruyoruz, bordrolarda ve boş odalarda
Sisli bir günde doğmuşuz
Dünya görüş mesafesi iki metre
Biri gelecek, daha önce fark etmediğimiz bir yoldan
Biri bitirecek daha önce yaşadığımız yalnızlığı
Umut işte bekledikçe çoğalan
Halbuki hareket edilse sisin içinde
Yeni bir düş keşfedilecek
İnsanız, okşanmak ister gözyaşımız
Omuz bir başı taşımak ister
Sancılar içinde geçen zaman
Sadece kız çocuğunun alinyazısı mı?
Zaman hiç geçmeyecek gibi olduğunda
Biri sana ait olduğun yeri hatırlatır
İnsanın ait olduğu yer, nereye düşer?
Kan pıhtısı anne karnı
Dünyayı hiç tanımamış olmak vardı bir de
Ölü doğmak, annenin ve babanın yazgısına
Çok yaşayınca da ölü doğuyorsun yazgına
Tanışılacak bir yüz yok, çalınacak bir kapı
Sisler içinde dünya
Mecbur içe dönülecek

Önder ÇOLAKOĞLU

NARKOZ ETKİSİ

Bir hatıra ormanının içinde uyanıyorum günü gelmeden
Yanlış tutma kaydını bakışlarımın, çekmecelerde fırtınanın
sütünü içiyor yalnızlık
...evde yok olduğun zamanlar
Sımsıkı tutunmak az şey değil hayatın kasnağına

Bir mızrak göğe saplanmış, uyuyakaldığıma şaşırıyorum

Anlayamazsın doğa nasıl bir heyecanda
Sen hiç katılmadın nehirlerin yürüyüşüne, suretin sokakların
uzuvlarında çünkü

... hayal kurabilir kelebekler de, uçmayı unutmak için
Bütün beyazlıkları senden öğrenebilirdim
Şarkılar, anılar, kuş yuvaları, gece yatıları...
Hiçbiri adil değil

Bir sabahın güzelliğini seninle seyreylemek... kusursuz bir
tecrübe

...uzayıp giden kusuratlar senden sonra gelir
Hayatın toplamı hepimizde aynı mı sandın
Yığılır düşer kapına her acının pusulası

Suyun sertliği mi korkutuyor seni, gecelerin silinmiş ayak
izleri mi
Yedekleyebiliyor insan acıları da
Kozalakların güzelliği reçineleri çağırırdı belki

Bir hatıra ormanının içinde uyanıyorum günü gelmeden

Yayılmacı bir kederin narkozundayım
Uyudum, uyandım...

Sayıklamak kendini inkârın fısıltısı

Fısılda!., fısılda...
Gözüme tutma el fenerini

Bülent ELİTOK

BAHARA GİDEN HASRET

Bir bardakta bir okyanus demli
Düş ışığından süzüp de içtiği

Küçük bir saksıda bir orman gizli
Kışta balkonu bahara bağlayan

Yorgun bir fotoğraf bir anıyı çoğalttı
Suskun duvarın haykırışına bakan

Genzinde muska unutulmuş bir ses
Belleğinde titreyen korkuyu saklar

Sen giderken düşüp, kırıldı bahar

Mustafa EROĞLU

UÇURUM TERBİYESİ

Volkan Atmaca ve Derin'i için

"Bütün kubbeler ve kardinaler suçludur" dedi.
"Ve bütün kötü şairler de. Birinciler, o ilahi
uçurum bilgisini dolandırır. İkincilere gelince:
onlar da sahte bir üstünlük için, kelimelerin
yanlış toplamından kopya çeker. Görüyorsun
işte! dünyada yaşamak, zor meslek."

Şehir sisler içindeydi ve bir yüksekliğin anısına
alışıyorduk. Bir uçak mı geçmişti boşluğun bulanık
sırtından ne!

Belki anlamıştım! Geçmişte yaşarken biraz sonra, şimdi de
ölecek olana, hayran kalmanın sefaletini. İşte beni umuttan
kurtaran bozgun! Mahçup Kraliçem! Bu şehirde, güneş ve
sidik kokan bir kenar çevirmiş dört yanımı. Butik parklarda,
demir gürültüsü var. Sokak aralarında, salaş aşçı hücreleri...
Gözlerimde, betonla kırmızı tuğlanın birbirine geçen nişan
çizgisi. Her birinde, azar azar öldürüyorum kendimi.

"Seninle yaşamak, belalı zanaat" demişti. "Tedavisi yok.
Sabahın en karanlık köşesi yer değiştirirken aramızda,
gideceğim buralardan. Avuçlarımdaki sıcaklığın mezar
tadını bırakıyorum sana.

Sertaç ÇIRALI

TEYELSİZLER ORDUSU

fabrikasyon hislerin üretim bandına kapılıyor
baş ucu masallarının kahramanları
henüz okşanmış rüyalarından
ruhu kopuyor çocukların hiç de kopası yokken
kan revan bir uzaklık algısı zaman
tevatür tercümanları yeminlerini bozuyor
şımarık bir teşbihle
bu yüzden yanlış anlaşılıyor mihrap
sokağa taşacak bir heyelan oluyor yalnızlık
dilden dile sürgün edilen teyelsizler ordusu

iflah olmaz yırtıklar var ki tende
o ayrık gölge aynada bekliyor - beklesin
yazık ki kahkahayla büyüyenlerin
sokaktaki taşkına kapılıp gidesi var
kentin silueti yazgısıyla hesaplaşıyor
lastik gibi uzarken sükût
kederli yetimlerin iç bükey kahır çizgisi
kentin silinmek üzere olan haritasına benzedi
bu benzerlikle hesaplanıyor menzil
bir atımlık kurşun mesafesindeyiz
sentetik öykülerde çarpışırken göçebeler

DÖKÜM VE KIVAM

I

TEMKİN

geldiler işte, işleyip “imgesi eksik ve sığ” taşları, paylaşmak için lekeli laneti gölgesinde kendini tanıyan kardeşlerine sınırlarıyla bürünüp yolun biçimine süsleniyorlar yeni hüznüyle tozlarla sönmüş korkuya

GÜRÜLTÜ KÜLTÜRÜYLE

kopyalandı akla zorla yerleştirilen kaynatıldı akide süreğen sevgi seanslarına kışkırtıldı yara pudralayan çıraklar porteden söküldü iç çatışma notaları ek faydalarla köpürdü meyve kurdu iyileştirildi baş dönmesine yanık pozlar yenilgilerin arasına gerildi kayıp irade sulandı büyüğü hoşgörücü öncüllerin ayrılan boşlukta

KABİN

seviyorsun konuşmayı gizliden gizliye içinde deliye dönen akçaağaçlarla eriyorsun aşkın aynası dansın dilsizliğinde yüzünde dejavu o dâhiyane kırık kapı notu aşık olmaya çıktım dönmeyeceğim

II

“Ve birden, işte, uluduğunu
duydum bir köpeğin.”

geldiler işte süzülerek
yükü yağmalanmış düşüncelerle
açıp ahıyla tartıya çıkarılan kalplerini
ateşi düşmeyen merhameti bezemeye
geldiler yıkayıp bıçağı gönül yordamıyla
çığırına taşkın sürgüne
su birikintisi yazılmaya

ölesiye parlıyor saplantılar kasıncılar
rüzgârlı tufan şarkılarından kalans

TEMRİN

bir tabanca patladı, ya yarış, ya cinayet
lafazan hoşnutsuzluğunda
rutin sayıklamaların:
“ben?”

“ben...”

“ben!”

kış tekerlemeleri
kuş uçumsuz boşluğum/

dikine ve cehennem

herkes ölebilir burada
giden olmadı yıllardır
yol soranlar çark etti
örtüşmemiş öyküler:
“- prozodi hatası...”

kanlı gamzen? ah, tanıdım
zorlanmamış ihtimal
ihtilali arayan
kalpler zaafı malul
hayal kırıklığından bu harita
kaç yağmayla sarsıldı
kaç güneş balçıkla kara
kaç atıfta kaç bahar
bir çarmıhla gerildi dipnotlara
kaç bu post-it sağanağından
hep sürece yapışan
her vuslatın ertelendiği
kaç zelzelede kaç şehit
toprağımda uzanan
daralan odalarla.

ve

hangi paragraf başında senden söz etmeye başlayacağız ey
güneş? kentlerin kara gölgesi yanmış odun parçalarıyla
işlenmişken her satıra üşürken ve dahası ısıtmıyorken bu
ateş/ “- iyileş...” tırnaklarla çentik atılan bu büyüyen
duvarlarda yani hani küçülen dehlizleriyle hep
haberleştirdiğimiz bugüne dek
bu azalan imkânda,

ateş,

yalnız yanmayla müsemma.

“- savaşı...”

Yayın Yönetmeni	: Ramis Dara	Katkı Payı	: 50 TL.
Prodüksiyon	: İhsan Üren, Zühtü Engüdar - Ersin Erdem, Zihni Engüdar ,Yalçın Oğuz.	Posta Çeki ya da Banka hesabı:	Ramis Dara adına açılmış; 6025702 numaralı Posta Çeki hesabı ya da Yapı Kredi Bankası Mudanya şubesi (567) Hesap No: 72092839 IBAN: TR370006701000000072092839
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Halim Çiftçi (Ömerbey Mah. Ş. K. Ahmet. Sok. Fidan Apt. B. Blok. Kat: 2, D: 5- MUDANYA)	Yazıcı çıkışı	: Selman Kırtasiye, Kâzım Baykal Cad. No: 14, 16040 Osmangazi – BURSA
Yazışma ve posta kargo adresi	: PK 68 16361 Ulucami – BURSA		
E- Posta	: akatalpa@hotmail.com		
Yayın Türü	: Yaygın süreli yayın. ISSN 1305 – 7685		

Ocak 2000’de Bursa’da Ramis Dara, Melih Elal, Serdar Ünver, Ali Özçelebi ve arkadaşları tarafından kurulan şiir ve eleştiri ağırlıklı aylık edebiyat dergisi
Akatalpa (www.akatalpa.org), şair ve yazarlarının bağlı oldukları telifler ve bazı şiir dostlarının katkılarıyla yayımlanmaktadır.